

עמותת שק"ל

חזונה של עמותת שק"ל הוא פיתוח שירותים קהילתיים עבור כל אדם עם מוגבלות על מנת לאפשר פעילות עצמאית בבית, בעבודה, בשעות הפנאי ובחברה. זאת תוך מתן אפשרות לחיים של כבוד, הגשמה עצמית, שילוב והשתתפות בקהילה כחברים שווי זכויות. השירותים יינתנו ברמה גבוהה תוך התחשבות בצרכי האדם ורצונותיו, משפחתו והחברה לאור השינויים החלים עם הזמן. מקבלי השירותים של שק"ל באים מהמגוון הרחב של האוכלוסייה, ביניהם: יהודים, ערבים, חרדים וחילוניים. שק"ל עושה את המרב לפתח שירותים עבור כל פונה בכל רמת תפקוד ועם כל מגבלה פיזית, שכלית, התפתחותית ואחרת ללא אפליה.

ניסיון העמותה במתן שירותים לאוכלוסייה הנמצאת על רצף האוטיזם

עמותת שק"ל מפתחת, מאז שנת 2005, רצף של שירותים המיועדים לאנשים על הרצף האוטיסטי בתחומי הדיור, התעסוקה והפנאי. תחילת הכרות ארוכת הטווח זו התמקדה בטיפולים פרטניים ובלימוד מעמיק של התחום. עם הזמן הלכה ונרקמה צורת טיפול המשלבת את העקרונות המנחים של שק"ל ביחד עם ההתאמות הנדרשות לאנשים עם אוטיזם. הצלחות בתחום הטיפול הפרטני, פניות של הורים, בד בבד עם גיבושו של צוות רב מקצועי מיוחד הובילו לפתיחתן של דירות בשק"ל המותאמות לאנשים עם אוטיזם. מאז שנת 2008, מפעילה שק"ל אשכול של דירות בקהילה לאנשים על הרצף האוטיסטי בתפקוד בינוני עד גבוה. אשכול זה הינו חלוצי וייחודי בגישתו השואפת לקדם כל פרט ופרט לרמת העצמאות הגבוהה ביותר המתאימה לו, תוך חיבור כלל תחומי חייו.

מערך הדיור

עמותת שק"ל מפעילה כ-65 מסגרות דיור מגוונות עבור כ-230 אנשים עם צרכים מיוחדים. **חזון מערך הדיור** הוא לאפשר לכל דייר לחיות בקהילתו הטבעית, בקרבת משפחתו, משולב במסגרות המתאימות לצרכיו, והמבטיחות לו איכות חיים גבוהה. לפיכך, ניתן דגש על שיפור איכות החיים של כל דייר ודייר, תוך פיתוח מסגרות דיור מתאימות המאפשרות העשרה, הרחבת ההתנסויות והשתתפות בפעילויות מהנות. כמו כן, מושם דגש על הרחבת אפיקי הבחירה וקבלת החלטות על חייו האישיים של כל דייר.

דיור הלכה ומעשה

מערך הדיור שואף לפעול לשילוב הדייר בקהילה על ידי השפעה על מערכות חברתיות ככלל, ועל גורמים קהילתיים בפרט, כגון: מתניס שכונתי, מקומות עבודה, שכנים בבניין המגורים ועוד (זאת, בנוסף לעבודה הפרטנית עם הדייר).

פעילות מערך הדיור מונחית על ידי מספר עקרונות יסוד ביניהם: **הזכות לשילוב בקהילה** - לכל אדם (כולל אנשים עם צרכים מיוחדים) יש זכות בסיסית להשתלב ככל אדם אחר בחברה בקהילתו הטבעית, וליהנות ממגוון ההזדמנויות האפשריות והשירותים הקיימים לכלל האוכלוסייה בקהילה זו תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות. **הדירה היא "בית"** - דירה במערך הדיור היא יותר ממסגרת פיזית; היא מכוונת להיות בית לדייר. לפיכך מושקעת תשומת לב רבה ביצירת אווירה ביתית נעימה ובגיבוש ההרכב הקבוצתי בדירה באופן תהליכי. תהליכים אלו ואחרים, כמו ריהוט הדירה, נעשים תוך התחשבות ובשיתוף עם הדיירים והתייחסות לדינאמיקה החברתית הקיימת והפוטנציאלית ביניהם.

הגישה במערך הדיור היא גישה כוללנית (הוליסטית) וממוקדת באדם (Person-Centered). גישה זו שמה במרכז את הדייר כאדם שלם אשר יש לקחת בחשבון את מכלול צרכיו הרגשיים החברתיים, התפקודיים והפיזיים, תוך שימת דגש על יכולותיו ועל כוחותיו. מערך הדיור אינו מזדהה עם שיטת טיפול אחת, אלא פועל באופן מתמיד לאמץ ולפתח מסגרות דיור ושיטות טיפול המתאימות לצרכים ולרצונות המשתנים של הדיירים השונים.

במערך הדיור צוות רב מקצועי המומחה בטיפול באנשים עם צרכים מיוחדים, ובמיוחד מנוסה בליווי של תהליך הפרידה מהמשפחה. מערך הדיור מציע טיפולים פרטניים בתחום עיצוב התנהגות, תראפיה נפשית, פסיכיאטריה, טיפול בבעלי חיים, ריפוי בעיסוק, דיאטה לאנשים עם צרכים מיוחדים, ריפוי במוזיקה, רכיבה טיפולית ועוד.

אשכול התקשורת הינו אחד משישה אשכולות המרכיבים יחד את מערך הדיור. האשכול מונה כיום כשש מסגרות דיור לאנשים המאובחנים על הרצף האוטוטיטי בתפקוד בינוני עד גבוה. הגישה הטיפולית של האשכול מדגישה את עקרון הראייה ההוליסטית אשר מחברת בין תחומי חייו של הפרט, דיור, תעסוקה, פנאי ולימודים על מנת לסייע לאדם לאחות בין החלקים השונים, תוך הדגשת כושר ההשתנות, יכולות הלמידה ותעצומות הנפש של הפרט. צוות האשכול שואף להיות מעורב בתוכניות הפנאי והתעסוקה ובבחירת המטפלים המקצועיים של הדיירים על מנת להבטיח את הרצף הטיפולי ולהתאים את השירותים לאופייה של האוכלוסייה. הצוות משמש כמלווי תוכניות חוגים ופנאי, כקשרים פעילים עם צוותי הליווי התעסוקתי וההכשרתי וכמאתרי מטפלים מתאימים לאוכלוסייה.

רכזי הדירות מתפקדים כמנהלי מקרה (case-manger) המכירים כל דייר בדירתם לעומק ולפיכך מסוגלים למקד ולהתאים בצורה המדויקת ביותר את המשאבים העומדים לרשות כל דייר ודייר. צוות האשכול מלווה על ידי יועצים מקצועיים המתמחים בתחום לקויות התקשורת ונפגש עמם על בסיס שבועי באופן פרטני וקבוצתי. כמו כן מתקיימים מפגשי העשרה אחת לשבועיים הכוללים פורום לימוד מקצועי בנושאים הקשורים לאוכלוסיית היעד ופגישות דיון בסוגיות טיפוליות אקטואליות יחד עם פסיכיאטרית האשכול.

אנו מציעים ליווי קבוצתי מקצועי להורים המתמודדים עם יציאה של בנם או ביתם מבית המשפחה למגורים עצמאיים בקהילה. תהליך הפרידה מלווה מטבע הדברים בחששות רבים, וברגשות אשמה ודאגה. קבוצת הורים מאפשרת להורים לחלוק חוויות משותפות ולעבד אותן יחד עם מנחי קבוצות מקצועיים.

שק"ל בתעסוקה

אנו מאמינים שתעסוקה היא אבן יסוד בחיים בוגרים ונורמאליים ותורמת לאדם הרבה מעבר לסוגיה הכלכלית. תעסוקה משפיעה על תפיסה עצמית, נותנת מענה לצרכים חברתיים ומהווה עיסוק מרכזי בחייו של כל אחד ואחד. האפשרות להשתלב במעגל העבודה היא מרכיב בסיסי בחייו של האדם; העבודה היא ביטוי מובהק להיות האדם קונסטרוקטיבי בחברה ובקהילה בה הוא חי. גם בחיי האדם האוטוטיטי, האפשרות לעבוד מאפשרת לחיות בכבוד.

אנו פוגשים מדי יום בוגרים בעלי צרכים מיוחדים [כולל אוטיסטים], משפחות ואנשי מקצוע ומנסים לתת מענה מקסימאלי שיביא לידי מימוש את יכולתו וכישוריו של הפרט [למרות מורכבות המגבלה], על-ידי הענקת רצף תעסוקתי אשר יכלול הכשרה והתאמה לעולם העבודה ויכלול תהליך חינוכי-שיקומי מורכב, בחירה בעיסוק, רכישת מיומנויות נלוות, הכרת עולם התעסוקה על מרכיביו, כישורים, יכולות וקודים חברתיים ותקשורתיים.

המענה הניתן מתייחס לבעיות הנובעות מן האוטיזם, כגון: לקות סנסורית-מוטורית, בעיות התנהגות, קושי בהבנת הוראות, קשיי תקשורת ושפה ועוד.

תעסוקה הלכה ומעשה

העבודה בתחום האוטיזם בתעסוקה הנה מורכבת ביותר ופוגשת את הלקוחות במצבים של אכזבות וקשיים. אנו מנסים לתת מענה אינדיבידואלי הממשיך את תפיסתה של שק"ל בראיה הוליסטית, אשר מקדמת כל אחד ע"פ יכולתו וצרכיו. את צוות התעסוקה מלווים אנשי מקצוע בעלי ידע בתחום האוטיזם.

מסגרות התעסוקה :

- תעסוקה מוגנת - מיועדת לאנשים שזקוקים לסביבה מוגנת, אך יכולים לתפקד ברמות תפקוד שונות.
- תעסוקה נתמכת - מיועדת לאנשים שעברו הכשרה ויכולים להיות מושמים בשוק החופשי, בליווי הולך ויורד. מקומות התעסוקה מאותרים ומותאמים על ידי עובד השמה מבחינה טיפולית/שיקומית. השמת העובדים במקומות העבודה נעשית על פי הרצונות ואפשרויות התעסוקה של כל עובד ובהתאמה לדרישות ולאופי של מקום העבודה.
- מכללת שק"ל – לרשות המועסקים עומדים אף הקורסים המוצעים במכללת שק"ל, עם דגשים מיוחדים לקורסים מותאמים לאנשים על הרצף האוטוטיטי. הקורסים הייחודיים המאפשרים הכשרה תעסוקתית בתחומים שונים כגון מחשבים, בישול, גינון, עבודות משרדיות ועוד.

- תוכניות הכשרה - תכנית ההכשרה בשק"ל נועדה למועסקים העובדים במפעל המוגן ובעסקה הנתמכת. מטרת התכנית היא להקנות מיומנויות עבודה ולשפר תפקודי עבודה קיימים.
- תמיכה בלימודים אקדמיים ולימודי תעודה – עמותת שק"ל שמה לעצמה מטרה לקדם ולסייע לכל אדם עם צרכים מיוחדים לרכוש את ההשכלה האקדמית והמקצועית שהוא מסוגל לה. שק"ל בתעסוקה דואגת לפיתוח ואיתור מקומות לימודים מתאימים למעומדים לתעסוקה המסוגלים לכך תוך ביצוע ההתאמות הדרושות.
- תעסוקת מעבר - תוכניות ליווי לתהליך המעבר מחיי בית הספר לחיי הבגרות. המספקות רצף שירותים השם דגש על חשיפה ולמידה בתחום התעסוקתי, כישורים במיומנויות אישיות ובין אישיות וכישורים בתפקודי יום-יום.

שק"ל בפנאי

הדיירים באשכול נהנים ממגוון פעילויות הפנאי המוצעות על ידי **המרכז החווייתי בקהילה** של שק"ל המפעיל מועדונים חברתיים, חוגי אומנות, ספורט ויצירה ייעודיים לאוכלוסייה הנמצאת על רצף האוטוים. קיימת אפשרות של השאלת ציוד ושימוש במתקנים של המרכז החווייתי בקהילה לטובת הפעילויות השונות המתרחשות בדירות ובכלל מערך הדור. בנוסף לכך נהנים הדיירים ממגוון של קורסי העשרה ולימודי הכשרה מוכוונים להשמה מקצועית המוצעים על ידי **מכללת שק"ל ללימודי תעודה** הפועלת בשיתוף עם **המרכז להשמה מקצועית של שק"ל**.

פנאי הלכה ומעשה

ההרשמה לפעילויות הפנאי פתוחה הן לציבור הרחב בקהילה והן לדיירים ולמעוסקים בשק"ל וכוללת בין השאר :

- מרכז חווייתי בקהילה** של שק"ל, המפעיל מועדונים חברתיים הכוללים: מועדון תורני, מועדון משחקי-וידאו, יצירה, סרטים ועוד. במסגרת המועדונים מופעלים שלושה מועדונים ייעודיים לאנשים על הרצף האוטויםטי בתפקוד בינוני עד גבוה:
- מעגלים** - קבוצה חברתית שכוללת מפגש ופעילויות מגוונות בדגש על תקשורת, דיונים מונחים בנושאי אקטואליה, אירוח מרצים רלוונטיים, טיולים ועיבוד סיטואציות חברתיות תוך תרגול במרחב הטבעי.
- המועדון התורני** - הזדמנות להאזין לשיעורי תורה של רבנים, ללמוד פרשת שבוע, לשיר שירי קודש, לבקר במקומות קדושים ועוד...
- ביחד** קבוצה חברתית מאפשרת לילדים בכיתות ב' - ה' - מקום ידידותי למפגש בליווי מדריך מתווך.
- קורסים המוצעים על ידי **המכללה ללימודי תעודה בשק"ל**, וכוללים העשרה בשיתוף עם **המרכז להשמה מקצועית של שק"ל**. בין הקורסים ניתן לכלול: לימודי אומנות, מחשבים, גרפיקה, הדרכת טיולים ותיירות, איפור, מוזיקה ולימודי שפות.
- 'שיאים'** חוגים ופעילות ספורט שבניהם ניתן למנות כדורגל, כדורסל, שחייה וקבוצת הליכה.
- 'ערוצים לקהילה'** הינה יוזמה המקשרת בין האדם לקהילה תוך העצמה וסינגור עצמי. בין הפעילויות תיאטרון, תיאטרון רחוב, טלוויזיה, צילום וקולנוע. בין פעילויות הספורט ניתן למנות כדורגל, כדורסל, שחייה וקבוצת הליכה.
- פעילויות ובילוי בקהילה** - במסגרת הפנאי שק"ל מפעילה מספר זרועות לעידוד הפעילות החברתית של אנשים על הרצף האוטויםטי בפעילויות פנאי ותרבות בקהילה. בין השאר מופעלת תוכנית **'תרבות לכל'** הכוללת כרטיסי-חינם וכרטיסים מוזלים להצגות, מופעי מוזיקה, גן-חיות ועוד. כמו כן העמותה מפעילה שירותים הכוללים בריכת שחייה וחדר-כושר.

הפנאי הינו תחום גמיש ודינאמי, צוות הפנאי בשק"ל דואג לפתח מענים בהתחשב בצרכיהם המתחדשים של הלוקחים חלק בפעילויות ושל אלו המבקשים להצטרף אליהן, אי לכך ייתכנו שינויים בגיבוש הרכבי קבוצות ומיקוד מחודש של תחומי העניין בפעילויות השונות.

יצירת קשר :

מערך הדיור - עופר דהרי, מנהל

ניתן ליצור קשר עם מנחה אשכול התקשורת אמתאי פרי

במייל: amitayp@shekel.org.il

שק"ל בתעסוקה – איילת פישביין, מנהלת

ניתן ליצור קשר עם עוסי"ת התעסוקה שלומית בן דוד-

מלק במייל shlomitb@shekel.org.il

ליצירת קשר בנושא פעילויות הפנאי יש לפנות לאריאל נבו,

מנהל המרכז החוויתי קהילתי

במייל arieln@shekel.org.il

טלפון משרדי העמותה 026720157

פקס 026725208

כתובת – רחוב יד חרוצים 11 א.ת תלפיות ת"ד 53105

ירושלים 91530